

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในหมวด 5 ได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการฝึกอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ และด้วยเหตุผลดังกล่าวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 จึงกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 24) การจัดการศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้คนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศได้เท่าเทียมกับสังคมโลก การพัฒนาบุคลากรที่เป็นครูผู้สอนหรือจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนจึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สมดังเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา ที่ต้องการพัฒนาคนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข โดยการศึกษาในระดับ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งในส่วนของการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหน่วยงานการศึกษาที่รับผิดชอบจัดการศึกษา มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่อยู่นอกระบบ โรงเรียน ทั้งการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาตามอัธยาศัยที่ใช่แหล่งเรียนรู้เป็นฐานการเรียนรู้ มีสถานศึกษาในสังกัดที่มีความพร้อมในการให้บริการอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2551 ได้ให้ความสำคัญต่อ

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบูรณาการเนื้อหาที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาสาระ วิธีการเรียนการสอน สื่อเพื่อการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายร่วมจัด เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาคนในชุมชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ยึดหลักปรัชญา “คิดเป็น” โดยให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ในสถานการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในแต่ละรายวิชา รวมทั้งเน้นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามสภาพความพร้อมและความต้องการของผู้เรียน มีครูเป็นผู้ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ อาศัยระบบช่วยเหลือผู้เรียนเป็นเครื่องมือ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำและร่วมแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 3-4)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ให้ความสำคัญต่อผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และใช้หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่มีความรู้และประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้จึงต้องเน้นให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และกระบวนการคิดที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เต็มตามศักยภาพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุด คือ การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคน ได้พัฒนาตนเองสูงสุดตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกลไกของการจัดการนี้คือ ผู้สอน แต่จากข้อมูลอันเป็นปัญหาวิกฤตทางการศึกษาและวิกฤตของผู้เรียนที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า ผู้สอนยังแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองไม่เหมาะสม จึงต้องทบทวนทำความเข้าใจ ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตทางการศึกษาและวิกฤตของผู้เรียน การทบทวนบทบาทของผู้สอนควรเริ่มจากการทบทวนและปรับแต่งความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการเรียน โดยต้องถือว่าแก่นแท้ของการเรียนคือการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเปลี่ยนจากการยัดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ (มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. 2555 : 1 – 2) สอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี และคณะ (2544 : 20) ที่ได้กล่าวถึง ครู ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ต้องเริ่มต้นที่การปรับแนวคิด/กระบวนการทัศน์ของครูและการปรับพฤติกรรมครู เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ครู ครูจะต้องทราบว่าขณะนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายและรวดเร็ว มีผลกระทบต่อวิธีทำงานและ

วิธีคิดของครู การทำงานมีการแข่งขันครูต้องแข่งขันกับตนเองและผู้เรียน ครูต้องทำงานร่วมกับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่รับนักเรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน ครูต้องทำงานร่วมกับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่รับนักเรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน ครูต้องฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคนเหล่านี้ ต้องส่งเสริมให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองช่วยให้ครูทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุขในการดำรงชีวิต และพัฒนาครูให้มีความรู้ในเรื่องที่จำเป็น ได้แก่ เนื้อหาสาระ จิตวิทยาการเรียนรู้การพัฒนาระบวนการคิด พัฒนาการด้านสมอง รูปแบบการเรียนรู้หลักการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผล ความสามารถและทักษะในเรื่องการจัดการเรียนรู้การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน การจัดบรรยายการเรียนรู้และการเสริมแรง การปรับบทบาทของครูให้เป็นผู้ทำหน้าที่ชี้แนะ ช่วยเหลือ จัดการให้ข้อมูลย้อนกลับ และจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

ในส่วนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาครูผู้สอนของสถานศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้หลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่และมีประสบการณ์ แต่จากผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในปีงบประมาณ 2557 พบว่าครูผู้สอนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเท่าที่ควร กระบวนการเรียนรู้เน้นการบรรยายหน้าชั้นเรียน และเรียนรู้จากหนังสือเป็นหลัก การใช้แหล่งเรียนรู้จากชุมชน จากห้องสมุดประชาชน และจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนไม่ได้มีการประเมินผลการสอนของครูเสนอต่อผู้บริหารเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษา (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง. 2552 : 94) นอกจากนี้ในการประเมินคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา ยังได้ให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานศึกษาควรพัฒนาครูทุกคนให้มีทักษะการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินแบบวัดแบบทดสอบ มาพัฒนาครูทุกคนอย่างเป็นระบบ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. 2557 : 3)

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครู เพราะถือว่า ครูคือหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้ และเห็นว่า การพัฒนาครูเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เนื่องจากมีความสำคัญในอันที่จะทำให้ครูผู้สอน ได้มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอน แล้วนำมาสร้างเป็นแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอน โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์ และหาแนวทางร่วมกันด้วยกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของครูในการปฏิบัติงานจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนของครูผู้สอน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง
2. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการวิจัยโดยแบ่งตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ช่วงที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนของครูผู้สอน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาในการวิจัยประกอบด้วย

1. ด้านการวางแผนกระบวนการเรียนรู้
2. ด้านการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนรู้

3. ด้านการประเมินผลกระบวนการเรียนรู้

4. ด้านการปรับปรุงและแก้ไขปัญหา

ช่วงที่ 2 การสร้างแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง โดยกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำประเด็นปัญหาที่อยู่ในระดับ มาก ขึ้นไป มาเป็นประเด็นปัญหาในการประชุม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง

ช่วงที่ 3 การประเมินผลการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง โดยประเมินผลจากระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลังการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งออกตามช่วงของการวิจัยดังนี้

ช่วงที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนของครูผู้สอน หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด ซึ่งเป็นบุคลากรของสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในปีงบประมาณ 2557 ประกอบด้วย ครูผู้สอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง ประกอบด้วย ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 3 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 25 คน ครูศูนย์การเรียนชุมชน จำนวน 17 คน และครูประจำกลุ่ม จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน

ช่วงที่ 2 การสร้างแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง โดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด ซึ่งเป็นบุคลากรของสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในปีงบประมาณ 2557 ประกอบด้วย ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 3 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 25 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 17 คน และครูประจำกลุ่ม จำนวน 5 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ตัวแทนองค์กรนักศึกษา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 59 คน

ช่วงที่ 3 การประเมินผลการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง โดยประเมินผลจากระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลังการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด ซึ่งเป็นบุคลากรของสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในปีงบประมาณ 2558 ประกอบด้วย ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 3 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 25 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 17 คน และครูประจำกลุ่ม จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดในแต่ละช่วงของการวิจัยดังนี้

ช่วงที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนของครูผู้สอน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ครูผู้สอน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนของครูผู้สอน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนกระบวนการเรียนรู้ ด้านการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ และด้านการปรับปรุงและแก้ไขปัญหา

ช่วงที่ 2 การสร้างแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง โดยกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติกร

ตัวแปรต้น ได้แก่ สภาพปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนของครูผู้สอน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ช่วงที่ 3 การประเมินผลการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง โดยประเมินผลจากระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลังการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง ที่ร่วมกันสร้างขึ้นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวแปรต้น ได้แก่ แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ช่วงที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนของครูผู้สอน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลา ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2557 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2557

ช่วงที่ 2 การสร้างแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง โดยกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน 2557 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2557

ช่วงที่ 3 การประเมินผลการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ในระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2557 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาครูผู้สอน หมายถึง กระบวนการในการเสริมสร้าง เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะและประสบการณ์ ให้กับครูผู้สอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอปากช่อง ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การดำเนินการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนที่มีมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการ ของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ โดยมีขั้นตอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมร่วมกันของ ครูผู้สอนและผู้เรียนเพื่อวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานและสาระการเรียนรู้ การวางแผนการ เรียนรู้และการวางแผนการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

2.2 การดำเนินการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของครูผู้สอนและ ผู้เรียนในการกำหนดวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับ นักศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในทุกขั้นตอน

2.3 การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูล และการตัดสินคุณค่าการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วย การวัดผล ประเมินผล การเรียนราย หมวดวิชา การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินผล การอ่าน คิด วิเคราะห์ การ ประเมินผลกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.4 การปรับปรุงและแก้ไขปัญหา หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการประเมิน กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูมาใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม

สภาพปัญหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน หมายถึง ข้อค้นพบที่เป็นอุปสรรค หรือจำกัด ที่ได้จากการสอบถามครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของครู หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แนวทางการพัฒนาครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ขั้นตอนและรายการปฏิบัติของครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งได้มาจาก ประชุมเชิงปฏิบัติของครูผู้สอน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนองค์กรนักศึกษา และ ผู้เชี่ยวชาญ ใน 4 ขั้นตอน คือ ด้านวางแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และด้านการปรับปรุงและแก้ไข ปัญหา

การประเมินผลการพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการประเมินค่าความสำเร็จของการ ดำเนินงานพัฒนาครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งประเมินผลจากระดับ การปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ระดับการปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถที่ครูผู้สอนได้ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนสำคัญ หลังจากได้รับการพัฒนาตามแนวทางแนวทางการพัฒนาครูในการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ได้มาจากประชุมเชิงปฏิบัติของครูผู้สอน ตัวแทนคณะกรรมการ สถานศึกษา ตัวแทนองค์กรนักศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ใน 4 ขั้นตอน คือ ด้านวางแผนการจัดการ เรียนรู้ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และด้านการปรับปรุง และแก้ไข ปัญหา ภายในเวลาที่กำหนดไว้อย่างแน่นอน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และมี เกณฑ์การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และครูประจำกลุ่ม ที่ปฏิบัติงานการสอนในหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์อำเภอปากช่อง ในปีงบประมาณ 2557 และปีการศึกษา 2558

คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แต่งตั้งตาม ประกาศคณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอรรถศาสตร์ ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์อำเภอปากช่อง

องค์กรนักศึกษา หมายถึง ตัวแทนของนักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำเนินการเกี่ยวกับ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การให้ข้อเสนอแนะ และการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์อำเภอปากช่อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบสภาพปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง
2. ได้แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเกิดขึ้นกับผู้เรียน
3. ได้ข้อมูลสนเทศสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ